Baş muharriri: Esat Adil Müstecabi

Yıl: 1 Sayı: 15 — 10 KURUŞ

Mektup ve telg adresi: Posta kutusu 519 İstanbul

İdare: Cağaloğlu Çukur Han No: 4

21 Temmuz PAZAR 1946

GERÇEK

(Emeğe Hak, Emekçiye Hürriyet)

HALK DAVASI G ÜDER, SİYASİ SA BAH GAZETESİ

Özür dileriz

Vukua gelen ani bir arıza sebebile bugün ancak, büyük zorluklarla iki sayfa olarak çıkıyoruz.

Okuyucularımızdan özür dileriz.

Seçime giren partiler C. H. P. hükûmetinin maksatlı arzusuna bile bile uyarak Türk demokrasisinin gelişmesine engel oluyorlar.

Bugünkü seçimlere niçin girmiyoruz?

Seçim serbestliği maddî ve manevi sebeplerle ihlâl edilmiştir. Sıkı yönetim bulunan vilâyetlerdeki dört milyon vatandaşın hürriyeti tahdit edilmiştir. Nisbi temsile dayanmıyan bir seçimden demokratça netice beklenemez. Müstemleke kanunu hüküm süren yerlerde vatandaş hür değildir. Keyfi hükümler ve antidemokratik kanunlar hâlâ yürürlüktedir. Seçim kanunu 18-20 yaş arasındaki yarım milyon vatandaşın siyasi hakkını tanımıyor. Siyasi mahkumlar ve sürgünler affedilmemiştir.

Demokraside mabutlara yer yoktur

Mehmet — Ali AYBAR

Hürriyet ve Demokrasi uğrunda mücadele devam eder dururken, iktidar partisinin kozunu kozun beyi ile kırmak için, kısa görüşlü oldukları anlaşılan bir takım siyasetçiler, seçim piyasasına yeni Mabut namzetleri sürdüler. Ve bu Mabut namzetleri de daha şimdiden Mabut edasiyle konuşmıya başladılar. Halbuki hürriyet ve demokrasi dâvasının can noktalarından biri de, Mabutsuz hükûmetler kurmaktır. Hele bizim gibi asırlardır tapmıya ve tapınmıya alışmış milletlerde bu büsbütün zarurîdir.

Hiç kimse için bir sır değildir ki, Osmanlı İmparatorluğu bir Mabutlar hükûmeti idi. Başımızdaki Padişah peygamberin vekili sıfatiyle buyurur ve biz kulları da, onun başka yaratılışta olduğunu kabul ederek, buyruklarına kayıtsız şartsız itaat ederdik. Ve Padişahın devlet işlerini döndürmek için yardımcıları vardı. Bunların başında Sadrâzam bulunurdu ki, Mührü Hümayunu tutardı. Lâkin Mührü Hümayunu Sadrâzam bastığı halde, buyuran tek baş yine Padişah efendimiz hazretleri idi.

Gel zaman git zaman Mutlakiyetin yerini Meşrutiyet, Meşrutiyetin yerini de cumhuriyet aldı. Ve cumhuriyet kurulunca zannedildi ki, eski gidiş değişecektir. Heyhat! Kurulan cumhuriyet kâğıt üstünde bir cumhuriyetti. Osmanlı İmparatorluğunun yerine kaim olan Türkiye Cumhuriyeti bir Mabutlar hükûmeti olarak doğdu, öylece yaşadı ve hâlâ da öyle yaşıyor, Bütün değişiklik Hanedanı Âli Osman yerine başka Mabutların geçmesine inhisar etmiştir.

Gerçi, Cumhuriyet, yeni bir teşkilâtı esasiye kanunu getirdi. Ve bu kanunlar kanunun da Cumhur Başkanının gayri mes'ul bir şahıs olacağı ve gayri mes'ul olduğu için de devlet işlerine karışmıyacağı yazılı idi. Fakat, yazılı hükümler kara kaplı kitapta kaldı. Ve tatbikatta bu hükümlerin yalnız mes'uliyetsizlik cihetini benimsiyen Cumhur Başkanları, tıpkı Mutlakiyette olduğu gibi, kayıtsız şartsız buyurdular ve Başbakan ismini alan Sadrâzamlar, tıpkı Mutlakiyette olduğu gibi, bu buyrukların altına Mühürü Cumhuriyeyi basıverdiler. Ve biz, biz zavallı biçare halk ta bu buyruklara kayıtsız şartsız itaat ederken, Cumhurbaşkanına ve bütün hükûmet erkânına bizden ayrı ve üstün yaratılışda kimseler nazarile baktık. Tıpkı Mutlakiyet devrinde olduğu gibi.

Hattâ bu devri dilârayı Cumhuriyede, halkın körü körüne itaat itiyadı kaybolmasın diye, cumhur başkanları Mabutlaştırıldı; tıpkı Padişahlar gibi... Ve onlara bir takım yeni unvanlar verildi; tıpkı Padişahlara verildiği gibi... Cumhur başkanlarına Münci dedik, Gazi dedik, Ebedî Şef dedik, Lozan Fatihi, İnönü kahramanı ve Millî Şef dedik. Ve hâlâ diyoruz. Ve tam hürriyet ve demokrasi uğrundaki son mücadelelerin bizi bu kötü itiyatlardan kurtaracağını ümit ederken, çıkıverdi karşımıza yeni Mabut namzetleri...

Halbuki, demokrasi denilen hükûmet ve idare şeklinde, vatana ettiği hizmet ne olursa olsun, kimsenin Mabutlaşmasına ve hesapsız buyruma hakkı kazanmasına cevap verilemez. Çünkü demokrasi, insan ferdinin gayesini nefsinde taşıyan mutlak bir kıymet olduğuna inanır. Ve bu inanıştan hürriyet ve müsavat fikirlerine geçilir ki, ne hürriyetin ne de müsavatın fâni bir insana Mabut muamelesi yapılmasına tahammülleri yoktur. Hele bu Mabudun kimseye hesap vermeden buyurması ise, demokrasile asla bağdaşamaz. Çünkü demokrasi, devlet işini, halkın reyi ile onun adına ve onun nef'ine görülen bir hizmet addetmiş ve halkın murakabesi altına koymuştur. Binaenaleyh görülen işin hesabını mutlaka vermek icap eder.

Bu bedihî ve bedihî olduğu kadar değişmez hakikatler unutuldu, yoksa kıymetten düştüler mi ki, hürriyet ve demokrasi alemdarı olarak ortaya çıkanlar bize yeni Mabutlar sunuyorlar. Düşünmüyorlar mı ki, ellerindeki koz beyi ile, olsa olsa bir parti vurulur. Halbuki gaye hürriyet dâvasını kazanmaktır. Ve yine düşünmüyorlarmı ki, kozun beyi ile iktinar partisini mat edeceğim derken, yeni Mabutların ortaya çıkması demokrasi hareketlerini lâakal on sene geciktirebilir.

Hayır beyler! Biz arttk insanlığımızı bilmek istiyoruz. Asırlardır kölelik, kulluk ettiğimiz artık yeter. Biz artık Mabutsuz, Şefsiz bir hükûmet ve idare istiyoruz. Geçmiş hizmetlerin mükâfatını bırakın tarih versin.

Devlet Demir Yolları işçileri bugün tatil yapmıyor

Devlet Demir Yolu işçilerine H. P. bir propaganda beyannamesi dağıtmıştır. Diğer taraftan Demir yolu işçilerinin pazar tatili kaldırılmıştır. Buna sebeb işçilerin toplu bir halde Halk partisine rey vermelerini temin etmektir.

Sosyalist partisi Samsun şubesi

Türkiye Sosyalist partisi Samsun müteşebbis vilâyet icra komitesi başkanlığına doktor Yakup seçilmiştir. Başkana ve arkadaşlarına başarılar dileriz.

Bir İngiliz gazetesi seçimler hakkında ne diyor?

Londra, 20 (A.A.) — Times gazetesinin diplomatik muharriri, yarınki Türk seçimlerinden ve Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün içinde Boğazların emniyeti işinin milletler arası bir mesele olacağına telmihte bulunduğu son seçim nutkundan bahseden bir yazısında diyor ki:

Boğazların istikbali Türkiye için hayatî bir ehemmiyeti haizdir. Türkiye'nin ordusu hâlâ silâh altındadır ve bütçesi olağan üstü bir yüke tahammül etmektedir.

Montreux'de temsil edilmemiş bulunan Amerika Birleşik devletleri, boğazlar meselesine karşı faal ilgisini göstermiştir.

(Devamı 4 üncüde)

Uzun zamandanberi beklenen ve hazırlıkları yapılmış olan Millet vekili seçimi bugün yapılacaktır. Herhangi bir yanlışlık ve tereddüte mahal bırakmamak için seçimin resmi cereyan tarzını okuyucularımıza bir daha hatırlatıyoruz: Sabah saat 8 de sandık komisyonları, bilûmum siyasî parti temsilcilerinin huzurunda oy sandıklarını açıp muayene edecekler ve sandığın boş olduğuna dair zabıt tutulduktan ve bu zaptı komisyon âzâları imzaladıktan sonra, sandık kapatılıp mühürlenecektir. O andan itibaren başlayan seçim, akşam saat 19 a kadar devam edecektir. 19 da seçim sona erince, komisyon âzâları ve Partilerin temsilcileri toplanarak hep beraber sandığı açıp, oyları tasnif edeceklerdir. Tasnif bittikten sonra tutulan yeni bir zaptı beş kişilik sandık komisyonu imzalayacak ve ilçe seçim kuruluna, ilçe seçim kurulu da il merkezine bildirecektir. Bütün ilçelerden seçim neticeleri geldikten sonra, il merkezi umumî neticeyi ilân edecektir.

Vatandaşlar oylarını kullanırlarken, hiçbir tazyik veya telkine tutulamazlar. Bu itibarla herkes istediği şahıs veya parti lehine serbestçe oyunu kullanabilir. Rey pusulaları düz bir kâğıttan intihap edilecek ve yazıldıktan sonra bunun üzerine imza veya herhangi bir işaret konulmayacaktır. Aksi taktirde o oy imha edilir.

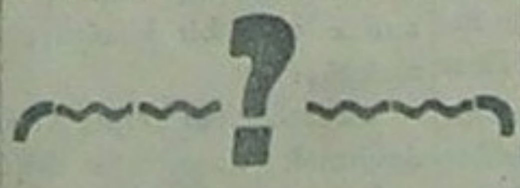
Vilâyetteki çalışma

İki aydanberi büyük bir faaliyetle çalışan vilâyet seçim bürosu hazırlıklarını bitirmiştir. Bütün seçim büroları ile vilâyet arasında telefon irtibatı temin edilmiştir. Vilâyetteki seçim ekipleri bu gece sabaha kadar çalışacaklardır.

Oyunu kullanacak vatandaşlar beraberlerinde hüviyetlerini belirtecek birer vesika bulunduracaklardır.

Dün adaylık için seçim bürosuna son olarak müracaat edenler şunlardır:

Serbes meslek erbabı Seyfi Arcan, muharrir Nezihi Muhittin, muharrir Ahmet Esat Benim, Vakıt gazetesi sahibi Hakkı Tarık Us ta liberal demokrat parti tarafından millet vekili adayı olarak gösterilmiştir.

Cevdet Kerim İncedayı

Geçen gün Balat'ta İncedayı, hiç te ince olmayan şöyle bir coşkunluk yapmış:

«Halk partisi pazar günü seçimi kazanmadığı taktirde Rus orduları derhal Türkiyeyi işgal edecektir.»

Demek ki, Rus orduları H. P. sine rey vermiyecek olanları cezalandırmak için İncedayı tarafından her ihtimale karşı davet edilmiştir. Yunan hükûmetinin iktidarda tutuluşunun ancak İngiliz kuvvetleri sayesinde mümkün olabildiğinden İncedayı herhalde ders almış görünüyor.

Halk partisinin kuvvetli namzet olarak gösterdiği fakat seçim kabiliyetleri pek az görülen 3 kişi: Fuat Ağralı, Behçet Kemal Çağlar ve Recep Peker

Vali Lütfi Kırdar şehrimizdeki seçim faaliyeti hakkında bir muharririmize şu beyanatta bulunmuştur.

«Türkiye Büyük Millet Meclisince seçimin yenilenmesine karar verildiği gündenberi tamamen kanun hükümlerine uygun olarak başlanıp bitirilen hazırlıklarda vazife almış olan devlet memurları tam bir bitaraflık ve dürüstlük ile hareket etmişlerdir.

Yarınki seçim gününde de görevli bulunanların aynı dürüstlük ve tamamen kanunu hâkim olacak şekilde iş göreceklerinden katiyen şüphe edilmemelidir.

Seçim günü gelmiştir. Yazılacaklar yazılmış ve söylenecekler söylenmiştir.

Artık vatandaşları selâmetle

(Devamı 2 incide)

Nuri Demirağ

Doğurmıyan kadınları doğurtacak

M. K. Partisinin lideri Nuri Demirağ bir muharririmize şu beyanatta bulunmuştur:

— Partimiz iktidarı ele aldığı taktirde bütün muhalif partilerin gelişmesine imkân vereceğiz bu suretle kendimizi mürakabe ettirmiş olacağız. Seçim esnasında vukua muhtemel her hadise karşısında parti mensuplarının soğukkanlılıkla hareket etmelerini ve herhangi bir gürültü ve patırdıya meydan vermemelerini bildirdim.

Demirağ ilâve ederek:

— Bazı kadınlar biçimleri bozulur diye doğurmuyor. Partimiz iktidarageçerse doğurmayan kadınlarla mücadele etmeği en esaslı mevzuu sayacaktır.

M. K. Partisi müstakil aday olarak Cihad Baban'ı desteklemeğe karar verdi. — gazeteler —

— Yürü ya kulum arkanda ben varım...

ATOM ENERJİSİNİN KONTROLÜ

Vaşington, 20 (A.A.) — Mebusan meclisi atom enerjisinin kontrol edilmesi hakkındaki kanunu 70 muhalif oya karşı 265 oyla kabul etmiştir.

GERÇEK

TRYGVİE LİEMOSKOVADA

Oslo, 20 (A.A.) — Birleşmiş milletler umumi sekreteri M. Trygvie Lie bu sabah uçakla Moskova'ya gitmiştir.

AÇLIK GREVİ

Haklarını alamıyan Adanalı işçiler açlık grevine devam ediyor

Haklarımız verilinciye kadar aç kalacağız

Kapıyı orta boylu, şakakları hafifçe kır düşmüş ve gözleri çukurlarına batmış mavi pantolonlu bir adam açtı.

— Açlık grevi ilân eden zat burada mı? diye sordum.

Beni tepeden tırnağa kadar süzdükten sonra zayıflığı içinde bile sezilen alaylı bir sesle,

— Evet, dedi, o zat benim; ve gülmiye çalışarak :

Kapının önünden çekilerek yol verdi. Penceresi sokağa bakan basık tavanlı bir odaya girdik. Karısı olduğu anlaşılan orta yaşlı bir kadına bir işaretle dışarı çıkmasını anlattı. Kadın bir benim bir de onun yüzüne baktıktan sonra etekleri dibinde ayrılmayan çocuklarıyla yavaş yavaş dışarı çıktı.

Bir hasta yanındaymışım gibi yavaşça,

— Anlat, dedim, nasıl oldu?

— Oldu işte, dedi.

Yine uzun bir sessizlik oldu. Anlatmıyacak zannederken birdenbire başladı:

— Adım İsmail Sertelidir. Osmaniye kazası civarında müftüoğulları Rıfkı ve Abidin Başlamışlıların çiftliğinde makinistim. Bilfiil patozda çalışacak ve 1000 lira ile 40 gülek (1280 kilo) buğday alacaktım. İş götürüydü, bitinceye kadar çalışacaktım. 51 gündür çalışıyordum. İşin 4/5 ü bitmişti. Bundan başka hasat işlerini de yapmış bulunuyorum ki bunun karşılığı olarak 300 lira kadar birşey almam icap eder. Bütün bunlara karşılık şimdiye kadar avans olarak aldığım para 182 liradır. Ağa sudan bir sebep bahane ederek bana ve beraber çalıştığımız işçi arkadaşım İzmirli Kadri Dörtçocukluya yol verdi. Hesabımızı istediğimiz zaman güldü, bizimle alay etti ve istediğimiz yere başvurabileceğimizi söyledi. Böyle birşeye ihtimal vermediğim için şaşırmıştım. Bu durum karşısında çiftliğe en yakın Değirmenocağı nahiyesine gidip nahiye müdürüne ve candarma komutanına vaziyeti anlattım. Bunun şahsi bir iş olduğunu ve Osmaniyeye gitmemi söylediler. Osmaniyeye giderek kaymakamı, müddeiumumiyi, sulh hakimini, emniyet müdürünü ve kazanın ileri gelenlerini bularak vaziyeti anlattım. Bu şahısların hususi tavassutları bir netice vermeyince hukuk mahkemesine müracaatla dâvâ açmamı, kendilerinin elinden birşey gelmiyeceğini söylediler. Halbuki benim mahkemeye mürcaat edip dâvâ açarak neticeyi bekliyecek kadar değil, çoluk çocuğumla bir gün bile geçinecek param yoktu. Tabii arkadaşım Kadri de ayni durumda idi.

Iş esnasında yemlik olarak verilen 3,5 gülek buğdayı civar çiftliklerde kaynatırmış ve bulgur olarak çekilmesi için Osmaniyede birine emaneten bırakmıştım. Almak üzere gittiğim zaman buğday çekilmiş, hazır olduğu halde vermediler. Ağa onlara da tesir etmişti. Bu adam bizi açlıktan öldürmek mi istiyordu. Namusuyla çalışan bir işçi bu durumda mı bırakılır?

— Peki işe başlarken bir mukavele yapmadınız mı? Elinizde böyle bir vesika yok mu? diye sordum.

Yine o hazin tavrıyla gülümsemiye çalışarak.

— Ne gezer beyim, dedi, mukavele istiyen bir işçi iş bile bulamaz. Onun için böyle bir vesikaya sahip değiliz. Fakat bu bizim hakkımızı aramamıza mani olamaz. Biz sadaka istemiyoruz, döktüğümüz alınterinin ücretini istiyoruz. Fakat bunu bize kim, nasıl verecek? Bu durum karşısında hükümet ve Türk efkârı nezdinde protesto makamında ben ve İzmirli arkadaşım Kadri Dörtçocuklu açlık grevi yapmağa karar verdik. Greve fiilen temmuzun 12 sinde başlamış bulunuyoruz. Bunu ancak dün (15.7.46) Demokrat gazetesi vasıtasıyla ilân etmek istedik. Fakat muhalif oldukları halkın hakkını aradıklarını bağıra bağıra ilân eden bu adamlar beyanımızı neşretmek istemediler. Aynı ayrı birçok gazetelere gönderdim. Elbet biri neşredecektir. Bugün tekrar Osmaniyeye, arkadaşımın yanına döneceğim. Orada, İstanbul otelinde greve devam edeceğiz. Bugün tam dört gündür birşey yemedik. Hakkımız teslim edilinceye kadar grevde sebat etmiye karar vermiş bulunuyoruz. Şunu da yazın ki hakkımız teslim edilmedikçe birşey yemiyeceğiz ve ölünceye kadar direneceğiz.

Heyecan ve dört günlük açlığın neticesi bu kadar uzun bir konuşma kendisini yormuştu. Teşekkür ederek,

— Elbet bir çaresine bakarlar dedim. Çukura batmış, parlak bakışlı gözlerini yüzüme dikerek, birçok şeyler sorar gibi, uzun uzun baktı.

Elini sıkarak ayrıldım. Kapının dışında karısı dört çocuğuyla beraber oturuyor, dalgın dalgın uzaklara bakıyordu. Kalbimi bir mengeneyle sıkıştırılıyormuş gibiydi. Bu manzaraya daha fazla tahammül edemiyeceğimi anlıyarak kendimi dışarı attım. İsmailin parlak gözlerini hâlâ karşımda görür gibiydim. Bu adam hakkı teslim edilmedikçe hiç şüphesiz açlıktan kıvranarak ölecek fakat grevini bozmıyacaktır.

HAFTA SONUNDA

Bugünkü seçim

Doğan RUŞENAY

Seçimde millet iradesinin serbestçe tecelli edebilmesi için rey sandıklarının tam bir emniyet altında bulunması lâzımdır. Bu seçimde «sandık emniyeti» nin mevcut olduğuna inanmak güçtür. Seçime iştirak eden partilere karşı lakait olmamıza rağmen şahsi tecrübe ve kanaatimiz budur. Kendi semtimde görüştüğüm bazı seçim kurulu azalarının samimi bir sohbet esnasındaki dostça itirafları da bu kanaatimi takviye etmiştir. Bu seçime karşı - ideolojik bir karakteri olmaması, sandığın emniyette bulunmaması - dolayısile lâkaydız.

Program ve prensip olarak C. H. P. Demokratlardan çok daha ileri olduğu halde bu programın tatbik edilmemesi yüzünden daha geri bir programla ortaya çıkan D. P. Memlekette heyecanla karşılandı. Seçimden sonra da H. P. nin ayakta durabilmesi programını samimiyetle tatbik edip etmemesine bağlıdır. Demokrat partiye gelince burjuva mahiyeti dolayısile, dünyanın bugünkü şartları içinde uzun zaman ayakta durabileceği şüphelidir. O ancak dış politikada farklı bir yol tutmak sayesinde kuvvetlenebileceğe benziyor. Onun ilerilik gösterebileceği yegâne saha da bu olabilir.

Seçimlere mana veren ideolojik karakter mevcut olmadıktan ve seyircilerin neticesini merak edeceği dürüst bir yarış ta mevzubahs olamadıktan sonra seçim tatsız, tuzsuz bir aş halini almış demektir. Bu aş onu, yiyenlere afiyet olsun. Ben şahsan bu aşa aldanmadım, semtine uğramadım, sadece yiyenlere bakıp, bakıp güldüm. Hatta gülmekten kaldığım anlar da oldu. İdeoloji yok, sandık emniyeti yok fakat seçim var.. Bu da bize has garabetlerden biridir. Neticeyi size

Valinin Seçim hakkında beyanatı

(Baştarafı 1 incide)

ve soğukkanlılıkla oy verebilmek için kendi düşüncelerine bırakmalıdır. Esasen milletvekili seçimi kanununun 36 ncı maddesi; oyların atıldığı gün seçimin dinlenmesini her ne suretle olursa olsun bozabilecek veya seçimin tam bir serbestlikle yapılmasına tesir edebilecek mahiyette yazı ve sözle propaganda yapmayı yasak etmiştir.

Bu yasağa karşı gelenler hakkında takibat yapmak için gerek li inzibat tedbirleri alınmıştır.

Mahkumlar imin hesabına seçime sokuluyor

Bir ceza evinden aldığımız bir mektupta hükümlülerin listesi yazılmıştır. Bu listelerin H. P. lehine kullanılacağını yani hükümlülerin bu suretle seçime iştirak ettirileceği ifade olunmaktadır.

haber vereyim mi? Fakat ne lüzum var onu siz de biliyorsunuz.

Bir İngiliz gazetesi seçimler hakkında ne diyor

(Baştarafı 1 incide)

Amerikanın bu bahisteki yeni teklifleri şöyle hülâsa edilebilir: Boğazlar, her zaman bütün milletlerin ticaret gemilerine açık olacaktır. Boğazlar, Karadenize sahil devletlerin harp gemilerine de her zaman açık bulunacaktır. Karadenize sahil olmayan devletlere gelince, boğazlar, bunların harp gemilerine ancak muayyen bir tonilâtoya kadar açık olacaktır. Yalnız Karadenize sahil memleketlerin müsaadesi ile hareket olunursa ve yahut gemiler Birleşmiş milletler adına faaliyette bulunurlarsa, o zaman yine serbestçe geçebileceklerdir. Amerika Birleşik devletleri, mukavelenamede japonyanın yerini alacaktır.

Amerika'nın bu ilk teklifi, teknik bakımdan, mukavelenamenin tâdili için âkidlerden birisi tarafından yapılmış bir teklif değildi.

Türkler, Amerika'nın gösterdiği ilgiyi iyi karşılamakla beraber, İngiliz ve Rus görüşünü öğrenmek için zaman istemişlerdir.

Dokuz gün sonra İngiliz büyük elçisi tâdil hakkında Londra hükümetinin durumunu bildiren bir muhtıra tevdi etmiştir. Bu muhtırada, eğer başka bir âkid devlet tâdil isterse İngiltelerenin tâdile müzaheret edeceği, fakat bu meselenin acele mahiyet ili telâkki olunmadığı bildirilmekte idi. İngiliz görüşü, o zamandanberi değişmiye benzememektedir.

Montreux mukavelenamesi bahsinde Rusyanın durumuna gelince, bu hususta faraziyelerden başka bir şey söylemek güçtür. Potsdam'da, İngiliz, Amerikan ve Rus hükümetlerinin ayrı ayrı ve doğrudan doğruya Türk hükûmeti ile boğazlar meselesini bahis mevzuu etmelerine karar verilmiştir. Fakat filiyatta yalnız Amerikan hükûmeti bunu yapmıştır. Muhtemeldir ki, Sovyet hükûmeti, geçen haziranda verdiği notada Türkiye ile yeni dost luk muahedesi şartlarını bildirirken bu rolünü yapmış olduğu fikrindedir. Bu nota, filhakika Türklerle başbaşa yalnızca müzakere devresi açmış ediyordu. Türkler ise, Litvinov'un imzaladığı Montreux mukavelenamesinde kabul olunan çok taraflı görüşler usulünü tercih etmektedir.

Tadil hakkında resmi bir talebde bulunmak için ise 3 hafta kalmış bulunmaktadır.

Şakacı

Mikado konuştu

Aziz NESİN

Ey güneşin oğlu, ey denizlerin, göklerin oğlu ve e... ...y değişmez, ey kır... ey yerinden oynamaz, ... çivisi ve ey yüzbin kere, milyon kere milyon, ucu merkezi ... varan kazık tanrı!

Ey milyonlara el etek öp... ği, ey milyonların başını ... eğmeği, ve milyonları yerle... etmeği öğreten Allah! Önün... secde ederim ve üç defa, üç defa:

«Lâilâhe illâ Mikado!»

Sana insan gözleri bakam... di, geçtiğin yerde başlar eğil... ağaçlar eğilir, dağlar taşlar e... lir ve herşey eğilirdi.

Ey milyonlara açlığı öğretec... aç doğup, aç yaşayıp, aç ölme... öğreten ve... ve hamdüsena... duayı ve kemik ellerle alkışı... reten deha!..

Ne oldu Mikadom sana? ... Güneşlerin oğlu, ve ey insanda... başka herşeyin oğlu ve ey âde... oğullarını sihirli kudretile ta... toprağa çeviren sözüm sana A... lah... Zatın akdes, milyonla... sümme hâşâ insan, hâşâ huzu... dan insan!..

Tabancalı şeytanları her ye... de hazır ve nazır Mikadom! Ta... bancalı şeytanlarına, kanımız... canımız, malımız helâl.

Konuştun Mikadom, duydu... sesini. Meğer sen de insanmı... sın, senin de dudakların, seni... de gözlerin, burnun, kulağın va... mış. İnanılmaz şey! Sen de in... san mıydın Mikado?

Gel, gir insanların arasına... kulların arasına karış. Dokun... sunlar burnuna, kulağına. Bur... nun, kulağın, ellerin, kendileri... ninki gibi mi? İnsanlar gibi su... ran, buran var mı? Dokunsun... lar, değsinler sana. Gel, aç mah... lûklarının arasına Mikadom, öp... sünler, sevsinler, yesinler sen... açlar Mikadom.

Kemik dizler yerde, iskelet kol... lar açık, iman tahtaları meydan... da saltanatının ağıma sefil ve aç insanlar seni bekliyorlar.

Süleymana kalmıyan dünya, Mikadoya kaldı.. in göklerdeki tahtından, in güneşin üstünde, in bulutlardan, insanlar seni bekliyor, yesinler seni!

Lâilâhe illâ Mikado!

Emekci köylü partisinin protestosu

Türkiye Sosyalist Emekçi ve köylü partisi, seçimlere girip beyaz beş kağıt atmak şartile iştirak kararı vermiş ve seçim propagandasını gösterir afişlerini duvarlara asmıştı. Zabıtaca afişler yırtdırılmış ve parti mensupları nezaret altına alınmıştı. Dün nezaret altına alınanlar serbest bırakılmıştır. Parti, bu suretle «Seçim Kampanyasından uzaklaştırılmak» istendiği iddiasile bu hareketi protesto etmiştir.

Seçimin ticaret hayatına tesiri

Seçim dolayısı ile ticaret hayatı son derece bir durgunluk olmuştur. Hatta bir çok tacirler günürüğe gelmiş bulunan malların dahi çıkartmamışlar seçim sonunu beklemeğe karar vermişlerdir. Diger taraftan daha ticaret hayatında harif kıpırdanma olmuş ve faaliyetlerini tatil etmiş olan bazı mensucat ve trikotaj fabrikaları yeniden işe başlamıştır.

Sahib ve N. Müdürü: Esat Adil Müstecabi

Basıldığı yer: Stad Matbaası

Dünyada grevler

Torino'da genel bir grev kararı

Roma, 20 (A.A.) — Çalışma şartlarının iyileştirileceğini ve geden yeni hükümetin programındeki tekliflere rağmen İtalyan işçilerinin arasındaki endişe artmaktadır. Torino'da genel bir grev yapılması kararlaştırılmıştır. Bu grev bütün genel hizmet müessesesine yayılmak üzere bulunmaktadır.

BİR SAATLİK GREV

Roma, 20 (A.A.) — Dörtler konferansının Trieste hakkındaki kararını protesto maksadile bir saat devam etmek üzere yapılan grevin başladığı Canayar düdüklerinin seslerile halka bildirilmiştir.

TRUMAN İŞÇİLERİN TARAFI UMUMİ GREVDEN İLERİ GELMİYORMUŞ

Londra, 20 (A.A.) — Haber verildiğine göre, Bolivie'nin baş kenti olan Lapaz şehriyle ulaştırma kesilmiştir. Bazı kaynaklar bunun umumi grevren ileri geldiğini söylemekte iseler de diğer bazıları askeri hareketlerden, mütevellit bulunduğunu ileri sürmektedirler.

GREVCİLER ARASINDA ÇARPIŞMA

Meksiko, 20 (A.A.) — Bolivia radyosunun haber verdiğine göre, Bolivia polisi ile grevciler arasında vuku bulan çarpışma esnasında 100 kişi ölmüş ve 150 kişi yaralanmıştır.

Haber verildiğine göre, vakıa karargahları Santiyago da Şili'de bulunan komünistler tarafından çıkarılmıştır.

Komünistler tarafından kullanılan silâhlar Bolivya ve Peru ordularının kullandıkları silâhlaran aynıdır.

50 BİN PETROL İŞÇİSİNİN GREVİ

Londra, 20 (A.A.) — Tahran'dan gelen bir telgraf, Anglo İranien petrol kumpanyasının bulunduğu bölgedeki İran muhafız kıtalarına İran'dan takviye kuvvetleri gönderilmiş olduğunu bildirmektedir. Bu mıntakada 50 bin işçi elân grev halinde bulunmaktadır. Siyasi mahfiller, bu emniyet tertibatı alındıktan sonra artık karışıklıklar çıkmıyacağını tahmin eylemektedirler.

SENDİKALARIN MİTİNGİ

Tahran, 20 (A.A.) — Dünya işçi sendikaları federasyonu sekreteri M. Saillat'ın Tahrana gelmesi münasebetile işçi sendikaları tarafından büyük mitingler tertip edilmiştir.

Nİ TUTUYORMUŞ!

Londra, 20 (A.A.) — Vaşington'daki İngiliz muhabirlerinin bildirdiklerine göre, başkan Truman dün kabine üyeleriyle, fiat yükselmesine karşı koymak için gündeliklerin arttırılmasını talep eden sendika tekliflerini incelemiştir. Truman içelerin ortaya çıkan fiat kontrolü meselesinde girilmiş olan çıkmazdan kurtuluncaya kadar hiç bir tedbire başvurmayı düşünmediğini beyan etmiştir.

Okuduk, Düşündük ve...

Yerine ne koyalım ?

H. Cahit Tanindeki makalesinde yine D. P. yi ele almış didikliyor. Meğer D. P. nin maksadı H. P. ni devirip Rusları memnun edecek bir hükûmet kurmakmış:

«Cumhuriyet Halk Partisini devirmek hususunda Moskova radyosunun sarfettiği gayret ile Türkiye içinde Halk Partisi aleyhinde gösterilen yıkıcı mesai arasında sadece uzak bir tesadüften fazla bir şey bulunmıyabilir. Yalnız, şurası kat'i surette tahakkuk ediyor ki, Cumhuriyet Halk Partisinin mağlûp olması Bolşeviklerin bir galebe teşkil edecek ve Rusların yüzü güldecektir.»

Diye kışkırtıcı satırlar yazdıktan sonra, madem ki H. P. ne zarar vermiyecek bir muhalefet lâzımdı ve madem ki H. P. si bunu temin etmiştir. Şu halde mesele tamamdır:

«Halk Partisinin bir kusuru vardır: Milletin kontrolü tam değildi. Şimdi bunu kabul ve tatbik edince, artık kendimizi karanlık bir meçhule atmak için hiç bir sebep kalmamıştır.»

AÇIK MEKTUP

Romanları makalelerinden ve makaleleri romanlarından dilber Ethem İzzet Benice yazdığı bir makalede bütün muhalefetin maksadı neymiş, anlatıyor:

«Hedefleri tekdir. Memleketi umumi bir kışkırtma yapmak, yirmi üç Cumhuriyet yılının milli istiklâl, kurtuluş ve kuruluş harbine köprülediği eser halinde ne varsa hepsini yıkmak ve baltalamak, iktidarı ele almak.»

Ve Türkiyeye muhalefetin vermek istediği çehreyi Benice şöyle anlatıyor:

«Moskofların de daha baskası değildir: Muhalefet.. diye ortaya çıkan bütün partileri tek cephede toplamak, aralarına karışarak ve en azgın, en sert, en kırıcı tahrik ve iftiralara başvurarak memleket halkını ikiye ayırmak, İrana ve Bulgaristana benzetme yaldızlayacağı bir gaflet hükümetini iktidara getirmek, Moskova ile bir takım tavizler karşılığı anlaşmak, sonra bu zayıf, hiç bir içtimaî ve siyasi bünyeye dayanmıyan gaflet hükûmetini sür'atle devirmek, teşkilâtsız, birbirine desteksiz, ordusuz kalmış Türkiyeyi parçalamak ve Moskovaya bağlı bir kanadı kolu kesilmiş, Boğazları, İstanbulu, Kars ve Ardahanı, Hatayı, Adanayı, Diyarbakırı ve doğusu suna buna hediye edilmiş bir kızıl Cumhuriyet ülküsü tahakkuk ettirmek.»

Muhalefetin feci hale düşüreceği Türkiye değildir fakat Ethem İzzet gibilerinin kurduğu çiftliktir. Yukarki satırları yazabilmek için insanın sonsuz bir bilgisiz ve cahil olması icabeder.

İngiliz - Rus İşbirliği

Londra, 20 (A.A.) — Moskovaya gidecek olan işçi partisi heyetinden bahseden işçi partisi organı Daily Herald, başlıca şunları yazmaktadır:

Bu heyetin yalnız İngiliz bakımından değil ve fakat bütün dünya bakımından büyük bir ehemmiyeti vardır. İkinci Cihan harbi Rusları İngilizlerin işbirliği yapmaları mümkün olduğunu isbat etmiştir. Fakat şimdi a çıkca anlaşılıyor ki bu harpte yapılan tecrübeler dahi, eskiden de bu iki memleket ayıran şüpheleri bertaraf etmeğe muvaffak olmamıştır. Devamlı olarak anlaşma istenirse daha bir çok şeylerin yapılmasına ihtiyaç mevcud bulunmaktadır.